

„Edinost“

Izjava enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se uprava ne odzira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 876.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašitvi. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

1. tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Vstajenje.

Danes je dan veselja po vsem širnem svetu.

Kamor - koli je prodrila krščanska prosveta, kamor - koli so padli žarki nje svetega, ogrevajočega blagoslova, slavé danes sreča vstajenje. Onega, ki je prižgal to sveto luč, prognavši žnjo tmino iz človeških sre; slavé zmago resnice nad krivico, pravice nad krivico, življenja nad smrtjo. Devetnajst vekov je minolo odkar človeštvo peva Aleluja v proslavo svojega odrešenja, odkar se tope srea pod utisom sijaja in veličastnega pomena tega eselnokrščanskega slavlja.

Že po letni dobi, v kateri spada ta veliki praznik, je prelepo simboliziran njega pomen, je simbolizirano v s t a j e n j e, zmaga življenja nad smrtjo. Zima, doba mrtvila, odrevenelosti se je umaknila, narava božja se je vzdramila iz trdega sna, v katerem so bile uklenjene nje sile; v deželo prihaja pomlad v svoji deviški, pisani obleki, obsuti z dehtečim cvetjem in bujnim sočnim zelenjem; na mestu mrtvila je vsklilo snovanje in delovanje v veliki tvorilni božje narave, tem čudesu Stvarnikove vsemožnosti. Koli divna, izrazita, govoreča podoba vstajenja Onega, ki je, dvignivši se iz groba, premagal smrt in poslal milijonom ljudij v svet radostno sporočilo, da so vstvarjeni za življenje!

Poezija tega velikega praznika odrešenja in krščanske prosvete je silna; srce, ki je res srce, človeško srce, ako le ni okamenelo, se ne more odtežati čaru te poezije.

Tudi narodi, ki kakor taki nimajo razloga, da bi se veselili, se veselje dni. Ko se proslavlja vstajenje in odrešenje, ki nam je bilo doneslo sporočilo, da smoustvarjeni za življenje — ne sme biti žalosti.

Tudi mi Slovenci smo med onimi, ki kakor sinovi vere, nepremično zvesti veliki misli krščanstva, iz globine duš slavimo to veliko slavlje, ki se pa kakor sinovi svojega naroda ne moremo veseliti položaja svojega. In kakor da so spremembe v naravi, prehod iz dobe mrtvila v dobo življenja, hotele ravno letos posebno izrazito simbolizirati to položaje naše: trdo borbo našo za — narodno

vstajenje! Dolg, trdovraten je letos boj med zimo in pomladjo, med mrazom in toploto, med zimsko odrevenelostjo in pomladnim cvetjem. Noče in noče prav spomlad v deželo. Nje doba je tu, ali nje prednica se le noče umakniti, kakor da hoče kljubovati zakonu narave. In če danes, po zakonu te narave, sili v svet svitel in topel žarek, da mislimo in se veselimo: tu je vendar enkrat, tu, deviška pomlad se svojim dehtečim cvetjem in sočnim zelenjem! — pa so naenkrat zopet temne oblaki, ki zatirajo obnebe in hladni piš se bori za nadvladje s toplim zefirjem. Trdovratna je letos ta borba med mrtvilom in življenjem v naravi....

Ni-li to pristna slika naše borbe za narodno življenje, borbe za naša prava, za našo slobodo, za uresničenje tistega prava do življenja, katero nam je oznanjevalo vstajenje Odrešenikovo....? Tudi mi hočemo biti deležni dobrot krščanskih civilizacij.... saj smo narod krščanski par excellence!

Vsebinska velike ideje krščanstva pa je pravica — jednaka pravica za vse! In luč, ki jo je prižgalo vstajenje vsemu človeštvu, je luč slobode — slobode za vseh. A mi, ki nosimo globoko v srečo idejo krščanstva in jo hranimo in netimo s pobožnim navdušenjem, mi se moramo še danes obupno boriti za svojo slobodo in svoje pravo....! In če je tudi včasih trenotkov, ko se nam dozdeva, da se je krivica, ki jo trpimo že stoletja, jela umikati, da se oblaki, ki nam zastirajo obzorje, začenejo trgati in da skoro zlato solnce pošlje svoj žarek tudi pred naš prag: pa naenkrat zopet zapihajo sovražne sipe, sev žarka, silečega skozi oblake, se je skril zopet in zopet je temno nad nami....!

Ali človek bodi tudi sami pravičen in oster sodnik! Prav za prav: najprvo sebi! In kakor človek, tako tudi narod. Če smo sami sebi taki pravični sodniki, moramo priznati: da smo tudi sami krivi na žalostni usodi svoji! A naša krivda prihaja od todi, ker vsakogar umejeno prej in vsakomur odpustčamo raje, nego bratu! Ker nečemo uvaževati resnice, da ga v vsem človeštvu ni človeka, ki bi bil brez slabosti in brez greha, da torej tudi sami nismo brez madeža, brez krivde; ker torej vedno le vi-

dimo grehe bližnjega, svojih pa ne! Od todi prihaja, da v mejsebojnem domačem življenju ne poznamo vstrpljivosti, ne poznamo odpustčanja in sami uničujemo moči svoje, ki bi bile v nas za borbo za naša prava, za našo slobodo, za naše vstajenje — ako bi znali odpustčati, in ako bi bili — po vstrpljivosti, po odpustčanju: po vzgledu Onega, čegar vstajenje slavimo — zložnej! Da, to je hud greh nas Slovencev, katerega ne moremo utajiti: v svojem mejsebojnem življenju ne znamo upoštevati resnice, da nikdo ni brez greha; da ne znamo posnemati izgleda Izveličarja, ki ni nikogar izključil od Odrešenja! Nikogar: tudi krivičnikov ne! To je največi, najslajnejši, najvzvišenejši izgled odpustčanja, kolikor jih pozna zgodovina narodov! Tega izgleda ne posnemajo Slovenci v svojem mejsebojnem življenju.... Klonimo torej tilnikom in priznajmo: tudi mi — kakor narod — nismo brez krivde na svojem lastnem položaju, nismo brez krivde, da nam je tako težka borba med mrtvilom in življenjem, med krivico stoletij in pravico bodočnosti....! Spoznajmo svoj greh, po spoznanju pa kretnimo na druga pota v svojem mejsebojnem življenju, a v ravnilo nam bodi vsikdar resnica, da nikdo ni popoln! Uravnava svoje življenje po ideji krščanstva, po nauku odrešenja!

Potem bomo močni proti onim, ki nam odrekajo naše pravo in našo slobodo. To naj nas ne plaši, da smo mi majhni, a nasprotna sila velika. V veri trdni in oboroženi značajem in poštenjem, moramo zmagati, saj zmaga naša bo zmaga one velike ideje, katero slave danes milijoni po hramih božjih in po svojih rodbinah! Vstavši iz groba je Odrešenik proglasil načelo enakosti ljudij! Iz načela enakosti ljudij izvira načelo enakosti vseh narodov! Narodni princip, za katerega se borimo mi, torej ne le da ni v nasprotstvu z naukom Odrešenika, ampak je njega logična posledica! Zato to načelo mora zmagati tudi za nas, ako se pokažemo vredne take zmage. V mejsebojni vstrpljivosti si moremo izvojevati pravo in slobodo, s slobodo pride mir našemu narodu, a z mirom plemenito

tekmovanje, ko se bodo kresale iskre uma, nazorov in naziranj, ki pa ne bodo užigale strehe nad nami, ampak razsvetljevale pot našega razvoja in napredka!

Zveni naj torej te dni velika pesem v proslavo odrešenja človeštva po Njem, ki je bil božji Sin, a vmes naj done tudi akordi prošnje in nade, da bo siromašni narod slovenski skoro slavil svojo narodno Veliko noč, svojega — narodnega vstajenja dan. Kvišku srea! Aleluja!

† A. J. Dobrjanskij.

A. J. Ivanovič vitez pl. Dobrjanskij, c. kr. dvorni svetnik, odlikovan z visokimi avstrijskimi in ruskimi redi, je umrl dne 19. marca t. l. v Innsbrucku v visoki starosti osemindesetletih let. Kdo je bil Dobrjanskij? povpraša mnogoteri Slovenec, ki s tem vprašanjem pokaže, da njegove politične vesti ne sezajo daleč čez domače meje. Dobrjanskij je bil velik genij, za Avstrijo in slovenske njene narode velezaslužen mož, in on ima posredne in celo neposredne zasluge tudi za slovenski narod. Dolžni smo torej ob njegovi gomili nekoliko spominjati se tega redkega moža, patrijarha vsega Slovanstva.

Dobrjanskij je sin maloruskega naroda, rojen med narodom na gornjem Ogorskem; bil je unijat, kakor njegovi sorojaki in se je, s sv. tajinami previden, tudi kakor tak preselil v večno življenje. To smo dolžni povdarjati gledé na to, kar namerjamo tukaj razložiti ob kratkem, da se ne bodo nekateri fanatiki prekrizevali že v naprej.

Dobrjanskij je po završenih gimnazijskih naukih dovršil pravoslovje, je prišel v mesto, kjer se je predavalo o gornjem pravu in eksaktnem prirodoznanstvu ter je proučil do korenine tudi te nauke. Že kakor gimnazijalec si je do cela prisvojil poleg latinskega in grškega tudi staroslovenski jezik, takó, da je v teh jeziki mogel pisati tudi učene razprave. Zgodovina ga je mikala vse dolgo življenje, najprej pa se je vglobil v slovensko in vse cerkveno zgodovino, in kar je pozneje spisal ali govoril v tem pogledu,

PODLISTEK

Velik grešnik.

Povest.

Ruski spisal D. N. Mamin - Šibirjak. Posl. Podraski. V.

V tem hipu so se začele stopinje jetniškega obuvala in starka se je vsa zganila. Kasuar je izpustil najprej jetnika ter tako strogo pogledal Budzka, da je ta zbežal, kakor bi ga veter nesel iz sobe. Za njim je sledil tudi sam Kasuar, stopaje po prstih, kakor bi se bal koga sprehuditi.

»Ti malik...« je rohnél razjarjen starec na Budzka. »Ti varuj se!«

V pisarni se je med tem vršil nem prizor. Starka se je dvignila s svojega sedeža, se vzdramila, zrla nekaj hipov na pokorno pred njo stoječega jetnika ter se mukonečno zgrudila k nogam. On pa je stal kakor poprej ter se ni ganil.

»Dragi vladika, odpusti!...« je zajec-ljala Avdotija Markovna, priplezavši k Cirilovim nogam. »Oh, prišla je nepričakovana nezgoda.«

Ciril se je sklonil ter potlačil starkino glavo do tal.

»Niže se prikloni, draga, nižje. Saj se ne priklanjaš meni...«

Glava milijonarke-razkolnice je butnila nekolikokrat ob umazani tlak poteptani z nogami jetnikov.

»Ti naš trpin!« je ihtela starka, ležeča na tlaku. »Zakaj si nas zapustil, predragi? Brez tebe smo vsi zgubili glave.«

»Nū, nū, dovolj... Vstani trpinka.«

Pomagal je starki vstati ter jo posadil na poprejšnje mesto. Ona ga je gledala, ne otrši si solz, ki so jej tekale po licu. Najbolj jo je mučila njegova jetniška obleka. Bil je v njej ves drugi človek. Lice mu je bilo blede, toda mirno. Zaprášeno okno z umazanimi šipami je dajalo le malo svetlobe, sploh se je zdelo človeku tu vse tako umazano in sivo.

»Za naše grehe trpiš muke«, je spregovorila Avdotija Markovna, ko se je zopet zbrihtala. »To čutimo tudi mi... Jaz, nesrečnica, sem te zavela. Oh, nikjer nimam pokoja: po dnevu in po noči mislim na to. Moj greh, vladika...«

Ciril se je nasmejál.

»Veliki greh, Avdotija Markovna, se ne dá kar tako odpraviti...«

»Oh, velika je naša ženska slabost...«

Ako bi se ne bil razsrdil na mojo malodušnost ter bil ostal pri meni, ali bi se te bil smel dotakniti kdo s prstom?... Toda tuči ti, vladika, si bil ponosen v malih rečeh, ko te je vjel Akakij v hiši za popotnike. Kaj bi te bilo stalo spregovoriti samo moje ime? On sam bi te bil privel k meni... Razsrdil si se na-me, nespametnico ter nisi pomislil, kaj smeš zahtevati od stare ženske?... Evo, vsa sem tu.«

»Vidim, da ste vsa... Za vas vseh se bojim, toda roke delajo svoje.«

»Ne muči me, prosim te... Cela dva dni sem se brez oddihljaja trudila za-te in izvršila sem...« Ja. Drago mi je to prišlo, toda na to se ne gleda.«

Po teh besedah je vzela starka iz rokava polo papirja pozorno preganeno na štiri strani ter jo podala Cirilu.

»Citaj.«

Ciril je vzel papir, ga počasi odprl ter jel čitati, nemo premikaje ustnice. Bilo je to uradno dovoljenje vzeti ga na dom proti kaveiji. Ciril je še enkrat prečital listino, jo pozorno zložil, zaemokal z ustnicami ter, vrnivši jo, rekel z mirnim glasom:

»Zastoj si se trudila.«

Avdotiji Markovni sti omahnili roki od groze. Uprav tega se je bala, ko se je vozila v ječo s svojim tisoč rubljev dragim konjem. Vladika Ciril je ponosen. Dokazalo se je. V prvem hipu starka ni vedela kaj bi rekla in kaj storila, Cirilov upor jo je spravil iz ravnotežja. Videla je zopet sivo jetniško suknjo, obnošene šlebedce, blede lice, ter ni vedela, kaj naj stori s tem papirjem, ki jo je stal toliko truda.

»A kaj je s teboj?« je nadaljevala tiho. »Na-me se srdiš in sebe ne pomiluješ... Nepričeno je moški moči tlačiti žensko slabost do konca... Utrudila sem se, rajše bi namesto tebe sama sedela v ječi.«

Kasuar in Budzko, ki sta stražila v

prednji sobi, sta videla, kako je starka vdru-gič padla jetniku k nogam, kako je plezala za njim, hoteča doseči škofovo roko; kako se je jokala in se opravičevala, toda »služabnik božji« jej je odgovarjal nekaj s tihim glasom ter ostal neizprosen.

»Evo — gos s kremplji!« mislil si je Kasuar, grizé si svoje dolge brke. »Služabniku božjemu je to znano.«

Spomnil se je, da je priča tega ponižujočega prizora bil Budzko in z jednim samim pogledom ga je zapodil ven na hodnik.

»Nu, prenehaj, dosti je«, je govoril Ciril starki, zalivajoči se solzami. »Tvoje solze so kakor dragi biseri... Bila si izvrstna učenka, sedaj pa vzdihljeji mučijo tvoje oarje. Dovolj!... Tako treba... Da. Ti mi nudiš papir, toda ne pomisli, da so te vse njegovi zapeljivi napadi. Čegava pisava je na papirju? To pomisli...«

»Ali mar brez papirja ni mogoče?«

»Svet je vstvarjen brez papirja ter tudi premine brez papirja. Tudi jaz sem se iz početka, ko sem prišel sem, vdal malosrčnosti... Tesno je tu, dušljivo, nesnažno... Moje pregrešno telo se je temu upiralo, toda še pravčasno sem se spametoval. Gospod je poslal milost meni grešniku, ti si pa dirjala za papirjem. Ne pojdem od tod, dokler me oblastnija s silo ne zapodi.«

(Pride še.)

bilo je do korenine temeljito in tako strokovno, da so se vsi prvič prvega reda klanjali njegovemu duhu in njegovi izredno globoki učenosti. Prišel je rano v važne državne službe, vlade so pa kmalu zapazile izredno nadarjenost, spretnost in marljivost Adolfa Ivanoviča ter so ga hotele imeti najbolj na Dunaju in v Budimpešti. Ko so ruske čete prišle na pomoč Avstriji proti ogerskim puntarjem, ga je avstrijska vlada imenovala civilnim in vojnim komisarjem ter ga poslala k ruski vojski v Galicijo. Za usluge, ki jih je tedaj izvrševal, je dobil odlike od našega in ruskega cesarja. Madjari so ga začeli takrat posebe sovražiti in odtlej ni imel do smrti miru pred njimi, dasi je za ogerske narode storil mnogo, mnogo tudi v gospodarskem pogledu. No, on se ni vstrašil Madjarov; deloval je med njimi kakor namestnišveni svetnik in pozneje, ko je bil pok. nadvojvoda Albreht namestnik v Budimpešti, kakor njegov namestnik. V tej visoki službi je imel priliko tudi cesarju pogostoma poročati o stvareh svojega področja. V svoji vplivni službi se je trudil, da bi povzdignil kulturno tudi svoj lastni narod, a obračal je skrb na vse ogerske narode; vsled tega si je od strani Madjarov nakopal še večje sovraštvo.

V šestdesetih letih (1861) je bil v gorenji Ogerski izbran za poslanca za Peštanski deželni zbor, ali ga niso hoteli potrditi. Svoj govor, ki ga je takrat namerjal držati v dež. zboru, je posebe priobčil tudi na nemškem jeziku. Iz tega govora se razkriva ne le učenost, temveč tudi državniška modrost pokojnika. Pozneje je bil še izvoljen v Peštanski zbor in je v njem tudi govoril; no, ko je videl, da sam ne doseže ničesar, se je umaknil in začel delovati za svoj in ostale nemadjarske narode na Ogerskem.

Da je na Ogerskem dal urediti tok mnogih važnih rek, in sicer dobro in ob najmanjših stroških, tega tukaj posebe niti ne omenjamo; drugače bi morali povdarjati, da je on prvi na Moravskem in Šlezskem izsledil premogovne žile in dokazal, da se premog nahaja tudi na Češkem.

Nam je tu do navajanja važnejših del slovanskega dejatelja. On, kakor večak zgodovine avstro-ogerskih narodov, se je takoj od začetka protivil nameri Madjarov, da bi dobili kako hegemonijo nad drugimi narodi. Delal je na vsi moč, da bi se ne izpolnilo njih stremeljenje, in svaril hrvatske pa češke prve politike, naj ne verujejo Madjarom in se ne udajo za duvalizem! Par teh hrvatskih in čeških prvakov je še živih in sedaj se gotovo spominjajo nekdanjega svojega prijatelja in angela-varuha, katerega pa niso poslušali. Nadrobneje nočem tu drezati v rane, katere se itak ne zacelijo več.

Madjarski voditelji so poznali mišljenje in delovanje Dobrjanskega; skušali so se po vstvarjenem duvalizmu pridobiti si ga s tem, da so mu ponujali nevtrarno »ministerstvo kmetijstva.« Toda on se ni dal pregovoriti in ni hotel za tako dekoracijo zatajiti interesov nemadjarskih narodov. Izstopil je rajši iz službe in šel zopet med narode delovat, in sicer najprej med ogerske Maloruse. A tam, kjer je pod njegovim vplivom oživel narod, so mu Madjari stregli po življenja; hoteli so ga takó ali takó umoriti, in jedenkrat je všel le s tem, da so ranili njegovega sina na mesto njega. Videl je, da se mora umakniti iz Ogerske, in na prošnje ruskih rodoljubov v Galiciji je prišel med nje. No, tu pa mu niso dali Poljaki miru in kmalu so ga začeli ovajati, češ, da deluje za priključenje Galicije k Rusiji. (Tout comme chez nous. Op. ured.) Nakopali so njemu in nekaterim tovarišem veliko pravdo; vrgli so ga celo v ječo na več mesecev. No, ko se je začel braniti pred sodiščem, čudili so se njegovemu duhu in pogumu, in on in vsi, ki so bili na zatožni klopi z njim, so bili oproščeni.

Po tem tožnem dogodku je prišel Dobrjanski na Dunaj, kjer je živel v zatišju, vendar mnogo obiskovan od prijateljev in čestilcev. Na Dunaju je pisal mnogo raznih razprav in je tudi osebno vplival, kolikor je mogel. Poznali so ga učenjaki, aktivni in vpojenjeni politiki. Poznali so ga kakor starega avstrijskega patrijota, kateri želi močno Avstrijo, toda v starem, skupnem okviru, ne pa v obleki duvalizma. Da bi Avstrija postala zopet silna, je kazal na potrebo odstranjenja duvalizma in na uvedbo nacionalne avtonomije, bodisi poleg ali brez deželne avtonomije.

(Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 6. aprila 1901.

O razmerah na Francoskem. Narodu francozkemu sovražni svet ne ve, kako bi v zadostno črnih barvah slikal, kako pokvarjeno demoralizirano je socijalno in političko življenje tega naroda. To namišljeno demoralizacijo slikajo v tako temnih barvah, da moraš misliti, da je ta narod v popolnem razsulu in da ni več rešitve zanj. Isti narodu francozkemu sovražni — nemški svet zastavlja vsa prizadevanja v to, da bi Francija ostala osamljena, brez zaveznikov. In v ta namen jo slikajo kakor nevedno zaveznikov. Ravno te dni skuša isti francozkemu narodu sovražni svet označiti Francijo kakor najhujšo sovražnico naši državi.

Da bo zavračal ta kriva in tendenciozna opisavanja razmer v Franciji, hoče neki Francoz v praški »Politiki« vsakih štirinajst dni priobčevati »pisma«. Prvo tako pismo priobčuje v danes došli nam »Politiki«. Priznava, da se dogaja tu in tam, da kakov francozki novinar, krivo poučen, krivo piše o avstrijski državi.

Tako je bilo tudi nedavno temu, da so nekateri francozki listi (ali zavedeni v to po pisavi vsenemških listov) pisali, kakor da je naša monarhija že v razsulu. Ali dopisnik »Politike« povdarja, da se je ravno v Franciji že mnogo resnice pogumno govorilo o Avstriji. A baš to najbolj jezi izvestne nemške novine, ker se v Franciji glasno povdarja, da ozdravljenje Avstrije je le v temeljitem federalizmu in v neomejeni narodni slobodi. Sosebno preklinjajo onega, ki odkrito govori o pangermanskih načrtih in temnih projektih glede Trsta. Kar pa se dostaje npravenosti v narodu francozkem, povdarja dopisnik, da iste ni smeti presojati po literaturi in po novinah. Premnogo romanopiscev je, ki drve po lahkostih vspehih, kakoršnje jim zagotavljajo škandal in nenavadni dogodki. Zato slikajo najraje ona zla, ki so izjemna. Tako širijo krive pojme o Franciji. — Kakor povsod, tako je tudi tu umazanega perila. Ali baš to kaže, kako stroga je francozka javnost v vprašanih npravenosti, da ne dopušča da bi se škandali potajevali.

Francozka pa se mimo Avstrije odlikuje s tem, da ima jedno narodnost in da se vsi čutijo Francoze. Najvažneje je, da je volja vseh državljanov, da ostanejo jedini in da se smatrajo členi iste domovine.

Prvo pismo zaključuje z zatrdilom, da v Franciji so skepticizem in diletantizem, materializem in nemoralnost le na površju. To so le postranski simptomi jedne onih kriz Francije, katerim je pravi vzrok: Francija išče sebe in se ne more odločiti, katero pot naj ubere, ker Francozi trpe na različnosti idejlov.

Toulonske slavnosti. Predvčeršnjim so pričele slavnosti na čast italijanskih gostov. V opernem gledališču je bila na večer istega dne slavnostna predstava, kateri so prisostvovali vsi višji uradniki in laška kolonija. Svirali so marsiljezo in laško kraljevsko koračnico. Petja se je vdeležilo tudi navzoče občinstvo. Ljudstvo je navdušeno vsiklo »Živela Francija« in »Živela Italija.«

Iz Pariza poročajo, da je bila ministerska seja pod predsedstvom Loubeta, v kateri se je določil program slavnostim. Predsednik republike Loubet dospe v Toulon drugi dan po prihodu vojvode genoveškega; tega vsprejme toulonski prefekt.

Dogodki na Vstoku. Iz Berlina poročajo, da je grof Waldersee brzojavil cesarju Viljemu, naj izposluje, da bi vse vlasti odpozvale svoje čete iz Kitajske, ker je nemogoče preprečiti konflikte, kateri lahko nastajajo med vojaki tolilikih vlasti. Grof Waldersee je menda prišel do spoznanja, da je nesposoben v to, da bi zapovedoval tako mešani družbi, kakor je sedaj na Kitajskem in s tem je menda tudi njegova »siava« pri koncu.

Razkrit revolucionaren odbor v Rusiji? Iz Petrograda poročajo, da se je tajnemu redarstvu posrečilo odkriti centralni urad tajnega revolucionarnega odbora. Redarstvo je udrlo po noči v sedež revolucionarnega odbora in je po boju, ki je nastal med redarji in navzočimi členi odbora, ujelo 27 odbornikov. V istej hiši je bila tudi tiskarna, kjer so slušatelji na visokih šolah opravljale delo stavev. Skupno število dosedaj radi nemirov aretiranih znaša 3000. Tudi ta vest ni še potrjena in je najbrž zidovska izmišljotina, kakor je bila drzno izmišljena vest, ki se je širila te dni o namišljenem atentatu nekega častnika na ruskega carja v delavni sobi tega poslednjega.

Nemčija in Italija. Po listih kroži sedaj vest, da se nemški kancelar grof Bülow in italijanski ministerski predsednik Zanardelli snideta vnovič. To [bi bil pač najzgovorneji protidokaz trditvam, da je grof Bülow prišel v Italijo le za zabavo in da se malec povesi po kanalih staroslavnih Benetk. Če se vest o drugem sestanku uresniči, potem je najbližja misel, da je bil prvi sestanek v kupeju v Veroni res le čin uljudnosti, v pozdrav (torej brez političnega pomena). S tem pa ni rečeno, da je potovanje grofa Bülowa v Italijo brez političnega namena. Namen bo skušal doseči na drugem sestanku. Na prvem sestanku je torej grof Bülow oddal le vizitko s prijavo, da bogovoril pozneje. Pa tudi okolnost, da je čas za svoje potovanje določil tikom pred italijansko-francozko demonstracijo v Toulonu, povišuje verjetnost, da je prišel v Italijo z resničnimi in visoko političskimi nameni.

Tržaške vesti.

Gospodarski položaj Trsta. Pišejo nam: Gospodarski položaj okolice, posebno spodnje okolice, ni preveč razveseljav. Gornjo okolico bi se dalo še za silo v skupnosti rešiti z uзорnim kmetijstvom. Tu ima naša kmetijska družba obilo zelo hvaležnega dela. Ali zboljšanje kmetijstva se mora izvršiti naglo, zelo naglo, ako nočemo, da nam zgornja okolica propade. Izruti je treba iz naših okoličin posebno oni konservativni duh, ki se jih tako trdovratno drži, da je res težko uvajati potrebne reforme v naš narod. Posebno treba gledati na to, da odpošlje vsaka vas nekaj svojih mladeničev v kmetijsko šolo, kateri bi potem, ko se povrnejo, tvorili kristalizacijsko točko delovanja za napredek kmetijstva.

Vasi bi morale skrbeti potem za to, da te svoje učitelje in voditelje tudi materialno vzdržujejo. V politiki moramo biti sicer kolikor mogoče idealni, računati pa moramo vendar le z realnimi stvarmi in potem se gotovo ne bomo motili v svojih računih.

Skrbeti moramo za to, posebno tu pri nas, kjer je skoraj vsa inteligenca, katero plačujemo z našimi žulji, pod uplivom nasprotnih nam oblastnih. Mi plačujemo učitelje — ti služijo večinoma magistratu proti nam; plačujemo državne uradnike — ti služijo germanizatorski (in deloma latinizatorski) politiki proti nam; slednjič plačujemo duhovnike in tudi ti v velikem številu služijo nam nasprotni politiki. Mi imamo torej od vse te inteligence dvojno škodo, prvič to, da moramo za nje trošiti svoje materialne sile in drugič pa v njih negativnem delovanju. Za nas bi bilo bolje, da ne bi niti imeli take inteligence. Vendar nas vse to ne sme ustrašiti; v takem položaju se je nahajalo že neštevilno narodov v svetovni zgodovini, a vendar so dosegli in nadkrilili svoje zatiralece. Na strani zatiranih narodov je vedno ona žilavost in neumorno delovanje, kar pa vse večinoma pogreša gospodovalna stranka, ki je vsled brezbrizja omehkužena, ker se jej ni treba dosti beliti glave za svoj obstanek, ker jo vzdržujejo organi, plačani od zatirane stranke. Radi tega se na našo stranko more in morastaviti večje zahteve. Mi se ne moremo primerjati z gospodujočo stranko, mi ne moremo imeti iste udobnosti, kakor imajo nam intelektualno enake osebe, ker ne smemo nikoli pozabiti, da smo členi zatirane stranke in si moramo pogoje udobnosti in blagostanja še le priborjati skupno kakor narod in ne vsak zase, kakor posamična oseba. Sicer več o tem o drugi priliki. Hotel sem s tem le nekako dokazati, da potrebujemo, razun one inteligence, ki jo nam nalaga država v našo škodo, še druge neodvisne inteligence, katero moramo seveda, hočeš nočeš, sami vzdrževati. Ta inteligenca mora vzdrževati protitežje odvisni inteligenci in zraven tega tudi pozitivno delovati.

Je vse zastoj, mi smo zatirana stranka in, da se materialno in moralno rešimo, doprinašati moramo žrtve, a te žrtve niso zavrnjen denar, temveč plodonosno naložena glavnica.

V spodnji okolici, ali v takozvanem prednestju so razmere drugačne. Tu se s samim kmetijstvom ne da več preživljati gosto prebivalstvo in treba iskati druga pota gospodarstva. V Škedenji, Barkovljah, (uključno tudi Kontovelj in Križ) ustanoviti bi se morale krepke ribiške zadruge, katere bi bile — posebno v Škedenji, kjer je ribištvo premalo, ali bolje: med našim ljudstvom še ni razvito — nov vir gospodarskega blagostanja.

Kakor že omenjeno ima spodnja okolica premalo zemljišča, da bi se lahko vsi njeni prebivalci preživljali s kmetijstvom, ali toliko pa ga vendar še ima, da bi se lahko lep del iste posevalci racionalnemu kmetovalstvu. Tu bi se moralo pričeti s temeljito radikalno akcijo. Po vsej okolici morala bi se ustanoviti gospodarska društva (N. B. ne zadruge!) katerih odbori bi imeli nalogo v svojih sejah natančno presojati gospodarski položaj svojega okrožja in iskati primerna sredstva za izboljšanje istega. Kdor pozna okolišanske razmere spodnje okolice, ve, da je skoraj vsaki načelnik družine tudi posestnik, ve pa tudi, da je mnogo takih, katerim ni niti od daleč to posestvo zadostno za preskrbljevanje svoje družine. Mi moramo smer našega delovanja obračati v to, da bo v okolici manj posestnikov in več posestnikov. To se pravi: manj nazovi-posestnikov in več resničnih posestnikov. Ne mislim pa pri tem hišnih posestnikov, temveč posestnikov zemljišč. Nikakor ne bi bilo prav, da bi oni mali posestniki, ki imajo tudi svojo hišo, katera zadostuje njih družini, prodali tudi to in šli stanovat v tujo hišo, temveč menim, da naj bi mali posestniki prodali svoja zemljišča večim našim posestnikom, ter dobljeni denar porabili v druge namene, o katerih bom govoril pozneje in o katerih bi imela nalogo razmišljati tudi taka gospodarska društva, kakor so zgoraj imenovana. Da bi se moglo pa to urejanje posestev redno in dovolj hitro izvršiti, morajo se zraven teoretično-gospodarskih društev organizirati v okolici tudi posojilnice z neomejenim poroštvom, katere bi dobivale svojo življensko moč od centrale t. j. »Tržaške pos. in hranilnice« v Trstu.

Kjer so že v okolici jednaka in slična denarna društva, bi se morala ista primerno organizirati oziroma obrniti smer svojega delovanja v urejanja zemljišč. Boljši posestniki bi morali jemati pri takih posojilnicah hipotekna posojila in kupiti zemljišča onih malih posestnikov, katerim ni kmetijstvo glavni posel. Delovanje sedanjih denarnih društev ni pravo, ker so ona v veliki večini slučajev le nekeke finančne rešilne postaje, kar je sicer jako hvalevredno, a ne bi smelo biti v glavni namen takih društev. Kmet bi se moral privaditi na to, da izkorišča posojilnice v zboljševanje svojega stanja ne pa v zadnjo pomoč v bližajoči se gospodarski krizi. Kmet se večinoma zateka v posojilnico, kadar je od oderuhov že do kože odrin, ker ga pa more ta navadno potem tožiti, da dobi svoj kapital, kateri je v skrajni nevarnosti, očitajo posojilnicam, da nimajo srea, za kmeta. Kmet naj bi se bil pravočasno zatekel v posojilnico in videl bi, da bi potem isto blagoslavljaj. Na ta način bi bil rešen en del gospodarskega vprašanja. Rešitev tega dela je, kakor je razvidno iz zgoraj povedanega precej lahka in bi ne delala mnogo preglavie, kar je tudi naravno, ker onemu, ki je precej premožen, je mnogo lažje gospodarsko pomagati, kakor takemu, ki je v gospodarskih stiskah. Seveda ne bi bila s tem stvar še popolnoma dovršena in bi trebalo potem tem kmetovalcem skrbeti za racionalno obdelovanje svojih zemljišč, kar pa spada v strokovno kmetijsko znanost. O onem delu okoličanov, ki bi prodali svoja zemljišča in dobili za to denar, govorilo se bode drugič.

Kakor rečeno se bodo ta razmotrivajna še nadaljevala. Povdarjam pa že sedaj, da ne zahtevam, da bi se ta moja mnenja smatrala kakor dogme. Moja želja je temveč, da bi sprožil razpravo o tem važnem vprašanju, da bi tudi drugi izrekli svoje mnenje, da pridemo tako do najboljšega določene načrta, kako rešiti gospodarstvo naše okolice.

Onim našim Slovincem, ki se kar čudijo množici »Piccolovih« brzojav. Nakaterim našincem, katerim je tržaski »Piccolo« še vedno uzor vseh uzorov in ki se ne morejo prečuditi njegovi obilici brzojav, in ki nekako očitajo »Edinosti«, da jih nima toliko, podajamo tukaj izmed neštevilno družih, nov drastični dokaz, kakoršnega izvora je mnogo-tera tistih »Piccolovih« brzojav. Torej poslušajte!

»Piccolo« prinaša danes brzojavko (!) iz Ljubljane, v kateri pravi, da so narodno-napredni slovenski poslanci izstopili iz hrvatsko-slovenskega kluba. Toraj vest, katero so prinesli drugi listi že predvčeršnjem, podaja »Piccolo« svojim čitateljem kakor svežo brzojavko. Dober tek! Hočejo mar naši čitatelji, da jim tudi mi podajamo takih brzojav?

(Dalje v prilogi.)

Naš list bi pač bil veliko premajhen, ako bi hoteli spraviti vanj vse take »brzobjavke«. Mi pa, hvala Bogu, nismo še nikako židovsko glasilu.

Kričeč slučaj. Gospod Luka B. je izpolnil popisno polo ter jo izročil hišnemu gospodarju, kateri jo je poslal na sekeijo. Tam so jo dvakrat vrnili, ker je bila izpolnjena v slovenskem jeziku!

Gospod B. se je na to obrnil na politično društvo »Edinost«, katero je poslalo omenjeno polo na tuk. es. kr. namestništvo.

Magistrat je kaznoval gospoda B. na 20 kron globe ker, da ni hotel izročiti polo hišnemu gospodarju!! Na utok gosp. B. je namestništvo znižalo kazen na 10 kron — katere mora plačati, ne da bi bil dopuščen utok do višje instance!

Komentarja ne bomo pisali, upamo pa, da ni še rečena zadnja beseda o ti malenkostni, a kričeči aferi!

Tudi — ljudsko štetje! Pišejo nam: V ulici Rapičev št. 3 stanuje družina Rože, sestojča iz treh oseb. Gospod Rože je podnajemnik in ni ne prejel ne podpisal pole za ljudsko štetje. Kakor njemu, tako se je zgodilo tudi njega gospodarju stanovanja. Polo je dal hišni lastnik »Previdenzi« in ta je poslala svojega »moreta« po podatke, izvzemši — občevalni jezik, za katerega ni dotičnik niti vprašal!

Gospod R., sluté, da so ga upisali za Laha, je šel k »Previdenzi« in je zahteval, naj mu pokažejo polo, na kateri so vpisani on in njega družina. Rekli so mu, da nimajo še dotične pole! Potem je poslal gosp. S., naj pogleda, kako so ga (gosp. R.) vpisali. Prvikrat je gosp. S. opravil na isti način, kakor prej g. R., drugikrat pa s. gospodu S. pokazali polo, kjer je videl v 13. rubriki za vseh »italiano«! Na protest g. S. je uradnik prečrtal ono rubriko, kjer je bil pisan gosp. R., pustivši ostale, to je družino g. R., za Laha! Gospod S. so odpravili, ne da bi popravili sleparijo, češ, da on nima pravice govoriti za tretje osebe!

Kasneje je šel gosp. Rože zopet osebno, da zaukaže popraviti, kar ne odgovarja resnici, toda opravil ni ničesar, ker je »Previdenza« dotično polo že odposlala (?) na pristojno mesto.

Dne 5. t. m. je bil magistratov komisar v stanovanju gori imenovanega; ker je pa bila gospa sama, ni hotela dati nikakih podatkov, ker je je bil mož naročil, naj prepuosti to zadevo njemu. Komisar je pustil pozivnico, s katero jej gosp. R. šel takoj na sekeijo v ulico Giotto. Tam so mu pokazali gori omenjeno polo, na kateri je bilo še vse tako, kakor opisano zgoraj! Stranka je zahtevala, naj gospodje popravijo, kar ne odgovarja resnici, toda odgovor je bil: naj stranka lepo molči, češ, tu je vse v redu! Zapisano da je, kje da je rojen on, njega soproga in njegov sin — drugega da ne treba!

Na opetovano zahtevo stranke, naj se vpišejo, da on in njega družina govorita slovensko, so mu rekli: »Mi zapišemo to, kar nam sporoči magistratni komisar — kateremu morate verjeti!« — Gospod Rože je odgovoril, da on ne veruje ničesar, ako ne vidi z lastnimi očmi, in je imel tudi popolnoma prav! Magistratovec so mu pa zagrozili s kaznijo in so celo podpričali ter napravili — zapisnik!!!

Ne sprejeti! Magistrat vabi nekatere (ne vse) onih, ki so poslali slovenske prošnje za podeljenje občanstva ter jim tamenostavno vrača dotične prošnje! Opozarjamo vse one, ki bi bili slučajno povabljeni, naj ne vsprejmejo takih prošenj, ampak naj zahtevajo, da se jim iste vrnejo zakonitim putem, z motivacijo, zakaj da se je prošnja vrnila! Drugo izvedo pri našem uradniku v »Del. podp. društvu«, ki posluje vsaki dan od 6. do 8. ure zvečer.

Na razvneto besedo miren odgovor. Radi »misli«, ki smo jih te dni priobčili v našem listu, nas je »Slovenski narod« trdo prijel. Zil je na nas iz vseh golid: srd, jezo, zasmehovanje, sarkazem, preziranje. Nekoliko izgledevo:

»Nas pa, ko čitamo to zastarelo, obrabljeno, avtodidaktovstvo, [ali bolje avtoignorantstvo, nas boli glava, kakor da smo štirinajst dni nepretrgoma sedeli v Vencajzovi gostilni ter se zalivali z ozveplanim petijotom.«

»In zategadej ji bode tukaj, in staro odločnostjo, povedano, da ne bomo

prenašali, da bi ona megalomanijski svoj nosiček vtikala v razmere narodne napredne stranke na Kranjskem. Njeno destruktivno početje na tem polju pobijati hočemo s kolom, če treba tudi s krampom.«

»Prej smo včasih še prenesli to in ono vodenlo šalo tržaške »Edinosti«, letos pa se zahvaljujemo za take šale, s kvaležnostjo, in če treba tudi z robatostjo!«

»Slovenski Narod« nam očita, da hočemo narodno stranko razdvajati in rušiti disciplino v nje vrstah in nam za to obeča »kol« in »kramp«. Glasilo narodne stranke naj ve, da nima ni toliko »krampov« ni toliko »kolov« na razpolago, da bi nas prisililo, da bi posegli — po kolu in krampu. Kaj čemo; nismo vstvarjeni za rabo takih — argumentov in zato ne bomo vračali milo za drago.

Kdor je čital »misli« v našem listu, mora priznati — naj se pa že strinja z njimi ali ne — da je bila beseda mirna, stvarna in da je v vsem članku ni niti ene besede, ki bi bila žaljiva za narodno stranko. Ni z jedno besedo ni naš dopisnik segel preko meje dostojne in dovoljene kritike, niti jedne besede je ni tam, ki bi opravičevala takov ton polemike, kakor ga je izvolil ubrati »Slovenski Narod«. Če naš dopisnik v čem nima prav, če lje kaj zgrešil v presojanju stvari in dogodkov, povejte nam to in mi bomo poslušali, radi in z zanimanjem; in tudi uvaževali bomo, če bo vaša beseda prepričevalna. Ne moremo pa zmolčati, da vidimo mi žalosten znak dekadence našega političnega življenja v tem, da nam glasilu stranke, ki se imenuje narodno-napredna in ki vedno povdarja svoj zmisel za slovensko vseukupnost in svoje zanimanje zlasti za obmejne Slovence, da nam tako glasilu prepoveduje govoriti o slovenskih stvareh in zlasti še o politiki slovenskih zastopnikov na Dunaju!! O čem »memo sploh govoriti?! Prosimo, povejte nam!!

»Slovenski Narod« opravičuje sicer svojo razjarjenost s tem, da smo hoteli rušiti disciplino njegove stranke in to tikom pred volitvami. In zopet te prosimo, čitatelj, prečitaj še enkrat, a pazno, naše »misli«, in pritrdiš nam gotovo, da bi nam »Slovenčeva« stranka mogla z dvajsetkrat večjo upravičenostjo očitati, da je naš dopisnik hotel »rušiti« disciplino v nje stranki!! V koliko je opravičeno domnevanje člankarja, češ, da so se »misli« pisale v Ljubljani in radi ljubljanskih volitev, posname čitatelj iz naše izjave: da je osobje našega našega uredništva pripravljeno s prisego potrditi pred sodiščem, da članek ni bil pisan v Ljubljani in da ga je pisala oseba, ki biva izven Ljubljane in ki ni bila nikdar — kolikor nam znano — interesirana na ljubljanskih lokalnih bojih. Sicer pa so za nas nazori nazori in načela načela, naj bo pred ali po volitvah! »Slovenski Narod« naj nam veruje, da je v svojem boju za »vizitnicami« popolnoma zgrešil sled. — Konečno bi prosili gg. urednike »Slovenskega Naroda« naj ljudneje, naj izvolé malce pogledati v našega in njih glasila liste iz zadnjih dni. V prvih bodo videli govorečih dokazov, da mi »avtodidakti« in »avtoignoranti« znamo misliti se svojo glavo in da nam ne nedostaje samostalnosti tudi proti onim, proti katerim se »Slovenski Narod« pripravlja na boj v Ljubljani. V svojem glasilu pa najdejo, kako so se oni sami sklicevali na to, kar smo pisali mi »avtodidakti« in »avtoignoranti«. Sicer pa nam je »Slovenski Narod« že namignil, komu poklanja take lepe epitete, z vprašanjem: kdo urejuje »Edinost«?!

To je naš mirni odgovor na razjarjeno besedo v »Slovenskem Narodu«. Izjavljamo pa, da nas ni »kol« ni »kramp« v »Narodu« ne zavedeta nikdar, da ne bi tudi nasprot-nico narodno-napredni stranki sodili, kakor zasluži, da nas ni »kol« ne »kramp« ne zavedeta nikdar, da bi bili narodno-napredni stranki namenoma in vedoma krivični. Pravice do mirne in stvarne kritike pa si ne damo kratiti, kakor ne zamerjamo nikomur, če nam odgovarja z drugačimi nazori.

Niso še sili. Še vedno nas je preveč Slovencev v Trstu in magistratni organi se trudijo dan za dnem, da bi skrčili naše število. Ker jim rezultat prvotnega štetja še ni po volji, počeli so krčiti še tisto število Slovencev, katero so prvič napravili. Gosp. Fran Tavčar, stanujoči v hiši gosp. Frana Godine št. 904. pri sv. Ivanu, se je upisal prvotno za Slovence; no, magistratni organi

so sklenili požreti tudi tega Slovence. V ta namen so ga pozvali, naj prinese domovinski list, ker je Tavčar pristojen v Ivograd ob čina Komen. Dobil je zahtevani domovinski list in (ker sam ni imel časa) dal je istega svoji ženi, da ga ponese na sekeijo. Tam so začeli magistratni pisarji tako dolgo obdelovati Tavčarjevo soprogo Rozo, da so slednjič spisali novo popisno polo in upisali vsej Tavčarjevi družini laški občevalni jezik. Naš slavni magistrat misli, kakor je videti, toliko časa šteti, dokler še zadnjega tržaškega Slovence vpiše za Laha. Radovedni smo le, koliko kredita bo moral občinski svet še dovoliti za to pačenje ljudskega štetja. In potem so gospoda še tako brezobrazni, da očitajo ljudstvu, da jim isto ne gre na roko o ljudskem štetju!

Boj proti sv. Cirilu in Metodiju. Predsedništvo bratovščine sv. Cirila in Metodija nas je naprosilo objaviti, da je prečistiti škofjski ordinarijat v Trstu ukazom od dne 5. aprila 1901. št. 50/P. naložil župniku Hrovatinu, da mora pevce bratovščine vsprejeti kakor cerkvene pevce na slovenskih pobožnostih. Tudi je preskrbljeno, da bratovska zastava sv. Cirila in Metodija ne bo imela nobenih zaprek povodom cerkvenih procesij. Odbor bratovščine vabi vse svoje ude, da se udeležijo velikonočne procesije pri sv. Jakobu. — Mi smo s tem zadovoljni in želimo, da nam ne bi vsaj cerkvene oblasti več nasprotovale.

Izpred naših sodišč. 53 letni ribič Vid Spadaro iz Pirana je bil sprejet v piransko hiralnico, ker je bil bolehen. Prve dni marea pa so ga provizorično namestili tam za paznika, ker je eden paznikov za nekaj časa odšel. Med tem časom pa je Spadaro izvrševal svojo službo s tem, da je drugim v hiralnici — kradel! Začasnili so ga, ko je nekemu bolniku ukradel desetak, ali takrat ga niso mogli uloviti, ker je nenadoma pobegnil. Pred nekaj časom pa je sin okradenega bolnika v Trstu naletel na tatu in ga naznanil redarjem, kateri so ga zaprli. Spadaro je bil svojedobno izgnan iz Trsta in je bil večeraj radi tatvine in radi prestopka izгона na tukajšnjem deželnem sodišču obsojen na šestmesečno ječo.

Izlet v Benetke. Ob priliki velikonočnih praznikov, napravi Lloydov parnik »Wurmbrand« (v slučaju ugodnega vremena) izlet v Benetke. Odhod iz Trsta jutri v nedeljo dne 7. t. m. ob 8. uri zjutraj, odhod iz Benetk pa v ponedeljek 8. t. m. ob 6. uri popoldne. Vožnja traja kake štiri ure in stane iz Trsta v Benetke 8 kron, tja in nazaj pa 12 kron. — Kosoilo in večerjo se lahko dobi na parniku po 2.40 kron, brez pijače.

N. B. Redni odhod iz Benetk, ki bi moral biti v ponedeljek ob 11. uri zvečer, odpade za takrat.

Dve mednarodni razstavi. V tukajšnji trgovinski zbornici je možno dobiti informacije o dveh mednarodnih razstavah, ki se bosti vršili v kratkem. V Londonu bo mednarodna razstava za vojaške priprave, v Belgradu pa razstava jedil, kuharske stroke in zdravilstva.

Aretiranec, ki se hoče umoriti. Včeraj zjutraj so aretirali stražarji blizu Lloydovega arsenala 40-letnega kovača Antona Berne, kateri je bil že pred 12 leti izgnan iz Trsta. V zaporu se je hotel obesiti, a so mu to še pravočasno preprečili, in so ga potem odvedli v bolnišnico v oddelek za umobolne, ker sumijo, da ni pri zdravi pameti.

Dražbe premičnin. V torek, dne 9. aprila ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica del Ronco 12 in Barriera 12, oprema v zalogi, pohištvo in obuvala; ulica Pontero so in Michelangelo, oprema v zalogi, vaze in pohištvo; ulica Valdirivo 18, glasovir in pohištvo; ulica Michelangelo 696, stroj in pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 13.7, ob 2. uri popoldne 16.3 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764.5. — Danes plima ob 10.36 predp. in ob 10.22 pop.; oseka ob 4.22 popoldne. in ob 4.23 popoldne.

Veselica pevcev bratovščine sv. Cirila in Metoda v barkovljanskem »Narodnem domu«. Dne 14. t. m., na belo nedeljo, prirede pevci bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu veselico v »Narodnem domu« v Barkovljah, ker v mestu ni mogoče dobiti v to primerne prostora. Čisti dobiček te veselice je namenjen za šolsko družbo sv. Ci-

mila in Metoda. Vspored veselice je sledeči: 1. D. Jenko »Naprej«, koračnica, igra godba. 2. H. Volarič: »Zvezna«, moški zbor. 3. A. E. Titl: »Slovenska ouvertura«, igra godba. 4. V. Krek: »Domu«, mešan zbor. 5. F. Smetana: »Prodana nevesta«, igra godba. 6. F. S. Vilhar: »Na goro«, dvospev za tenor in bariton se spremljevanjem godbe. 7. A. Cizbulka: »Ljubezenski sanji po plesu«, godba. 8. A. Nedved: »Ljubezen in pomlad«, moški zbor. 9. L. Halek: »Venec čeških narodnih pesmi«, godba. 10. A. Sachs: »Novi Salomon«, šaljni trospev za bariton, tenor in bas se spremljevanjem didaktofona. — Slobodna zabava, med katero igra godba.

Pozivljamo naše občinstvo da se mnogoštevilno udeleži te veselice, katere čisti dobiček je namenjen v tako blag namen. Pevci se pridno pripravljajo za ta nastop pod spretnim vodstvom g. V. K r e k a, voditelja slovenske ljudske šole pri sv. Jakobu. Ker mora pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metoda prestajati hude borbe, dolžno je naše občinstvo, da mu s svojim mnogoštevilnim obiskom dokaže svoje simpatije in ga vspodbudi za nadaljno vstrajanje v svetem boju za naše pravice. Ako ne bi bilo te prekoristne bratovščine in njenega izbornega pevskega zbora, bilo bi slovensko petje že davno izginilo iz tržaških cerkva.

Ženski oddelek pevskega društva »Lipa« v Bazovici. Vabi na domači koncert in dramatično predstavo ki ga priredi na Velikonočni ponedeljek dne 8. aprila 1901. v prostorih gostilne »Pri Lipi« v Bazovici. Izvajal se bo popolni Pecov »Oratorij« (Popotovanje po domovini) s petjem, deklamacijami, spremljevanjem glasovirja in harmonija. Vstopnina k predstavi 40 stot., sedeži 20 stot. Blagajna se odpre ob 5. uri pop., začetek predstave ob 5 $\frac{1}{2}$.

Razpored; I. Del: Jos. Pec: »Popotovanje po Domovini« dvoglasen »Oratorij« s spremljevanjem glasovirja, harmonija in deklamacij, po sledečem redu: 1. »Uvod«, igranje na glasoviru in harmonju. »Ah ni li zemljica krasna«, petje, zbor. 2. »Na potujčeni zemlji«, deklamacija. »Popetna«, petje zbor. 3. »Velikonočna«, (S. Gregorčič), deklamacija. »Molitev«, petje samospev soprana in zbor. 4. »Kmetški hiši«, (S. Gregorčič), »Valček v domačem krogu«, petje, zbor. 5. »Veseli pastir«, (S. Gregorčič), deklamacija »V gozdu«, petje, zbor. 6. »Rudar«, (J. pl. Orlovic in H. Ražem), deklamacija. »Rudarska« petje, samospev soprana in zbor. 7. »Raheljsko jezero«, (S. Gregorčič), deklamacija. »Ribarska«, petje samospev soprana, alt in zbor. 8. »Domovini«, (S. Gregorčič), deklamacija, »Koračnica v domovino«, petje zbor.

II. D. 1. »Kitica slovenskih napevov«, izvajanje na glasoviru in harmonju. 2. »Petjes«, izvaja mešan zbor.

III. Del. »Dva gospoda jeden sluga« brnka s petjem in glasbo v enem dejanju; glazbo in napeve priredil H. Ražem.

Po izcerpljenem razporedu bo slobodna zabava.

Vesti iz ostale Primorske.

† »Prava naša Sloga« prepovedana. Mi nismo prijatelji represalij in proganjanj. Sosebno pa ne na škodo časopisov, ker vemo le predobro, da je sloboda v izražanju svojega menenja neprecenljivo dobro za razvoj naroda. Tudi onim, ki so drugačnega menenja, privoščamo radi popolno slobodo. Privoščali bi jo tudi Krstiču in njegovi »Pravi«, ne mené se za to, da je v službi najhujih sovražnikov našega naroda in da na uprav infernalno zloben način sramoti naše narodne ideje naš narodni ugled, ter odvaja ljudstvo od zvestobe do svoje narodne ideje in je zavaja v izdajstvo. Da pa to pot izrekamo iskreno zahvalo prevzvišenemu vladiki krškemu, za to imamo velevažen razlog, toli odločilen, da se morajo pred njim umakniti vsi drugi oziri. Kdor gazi javno moralno, kdor v narodu vedoma in proračunljivo ubija čut sramožljivosti in mu tako rekoč uceplja gnjav v mišljenje in čutstvovanje, ta je zgubil pravico do najmanjšega obzira. Kjer je moralna naroda v nevarnosti, tam nam ni tudi najhujša odredba prehuda. Kerstičeva »Prava Naša Sloga« je bila, zlasti v zadnje čase, tako ostudna, da je škofova odredba opravičena v polni meri.

Omenivši, da ta smrad silijo tudi v krško škofijo, pravi škof Mahnič: skrbeti, da se v škofiji čuva in ohrani vera in življenje katoliško, z oblastjo, ki smo jo dobili od Krista Gospoda zabranjujemo in prepove-

dujemo vsem vernikom te škofije čitali rečeni list. Ta zabrana pa se tem bolj tiče onih, ki na kateri koli način rečeni list širijo ali ga drugim dajejo čitati: le-te spominjamo resno, naj odnehajo od započetega početja».

Vesti iz Kranjske.

* «Slapenska posojilnica v Vipavi» je na svojem običnem zboru dne 28. marca t. l. poleg sedanjih nadzornikov izvolila na novo g. Ivana Božiča, deželnega poslanca in župana v Poddragi.

Bratje Sokoli! Bratje Slovani! Vzpominjaje se še danes z radostjo na minole krasne sestanke vsesokolske in upoštevanje njih veliki pomen za razvoj slovanskega Sokolstva sklenjemo po šestih letih IV. shod vsesokolski na 29. in 30. junija in 1. julija 1901. in to zopet v naši starodavni slovanski zlati Pragi, na kateri vas tem potom najpristržneje vabimo.

Na dnevnem redu slavnostij bodo tekmovalne vaje in skupna javna telovadba vseh sokolskih društev.

Mi hočemo z mogočnim, organizovanim nastopom pokazati vsemu svetu resnični in globoki zmisel naroda našega za zdravi in krepki život, za sestavno, vsestransko vzgojo telesno, hočemo ravno v teh urenih nalogah nasproti nesrečnemu vplivu modernega življenja in upornih bojov pokazati, da naša misel ne upada, da ideja sokolska, hrepenceča k visokim idealom povzestiti vse sile narodne, verna prevzeti nalogi, vztrajno in neodvračljivo speje k novim uspehom v proslavi in korist drage nam domovine.

O teh krasnih trenutkih želimo vroče, kakor o minolih sestankih, videti zbrano vso slovansko rodbino sokolsko, stopajočo mož poleg moža, junak poleg junaka v tesno združenih vrstah pod enim praporom in geslom, v dokaz enotnih interesov in idealov, in v utrjenje vernih pobratimskih vezij, v katerih nas spaja krvno sorodstvo in skupno pokolenje slovansko.

Radi tega Vas vabimo, dragi bratje, kar najpristržneje na svoje praznike. Pridite povsod se z nami na napredku skupne naše stvari, poradovat se v sredi odkritosrčnih tovarišev in prijateljev, pridite pomeriti naše sile v viteškem tekmovanju — mi vas pričakujemo in vsprejememo z odprtim naročjem.

Zlata slovenska Praga, katero krasi starodavni plašč kraljevski, polna plemenitih spominov na veliko in slavno svojo zgodovino, vsprejme vas kakor rodne brate in se gotovo potruditi, da si svoj izlet v središče češkega naroda ohranite v prijetnem spominu.

Natančni vsopred slavnostij se naznani pozneje. — Na zdar!

Do svidenja v Pragi!

Predsedništvo »Zveze češkoslovanskega Sokolstva«

V Pragi, dne 10. svečana 1901.

Dr. Jos. Scheiner, Dr. Jan. Podlipny,
tajnik, starosta.

Tista noč.

Ivan P.k.

Zopet si tu.

Kako sem se te bal! Bežal sem pred teboj daleč, daleč, blodil sem po samotnih, zapuščenih ulicah, hitel dalje — a povsod si bila pri meni. Povsod sem čutil tvoje mrzle roke, objete krog mojega telesa, dihali tvoj zoperni dihi in gledal tvoje steklene, udrtne oči — — —

Dalje, dalje!

Iz nizke, umazane krčme sem čul godbo. Sam ne vem, kako sem zašel med te ljudi. Med te vesele, žareče obraze, med te našemljene mestne vlačuge in postopake. Godba je svirala, jaz pa sem plesal z neko žensko z rdečimi lasmi in umazanim obrazom...

Za trenutek sem pozabil...

Pa zopet si prišla in ovila mrzle, košene roke krog mojega vratu. Tedaj sem zakričal, da so plesalci obstali in zrlji začudeno na-me.

Dalje, proč! A, ti si me spremljala.

Na nebu so gorele zvezde. Vidiš, tam se je utrla prva... druga...

Dolge sence kostanjev so padale čez ulico in zdelo se mi je, da stopam po truplih napol gnilih mrličev...

Dalje, dalje!

Tam spodaj je šumela voda. Obstal sem in gledal v mirno valovje.

— Stori hitro, ne odlašaj. Da, da — oklenila si se me še trdneje, tako, da mi je za trenutek zastala sapa — potem pa si me potegnila proč...

To so okna moje ljubice in za njimi sedi ona. Pristopil sem, da bi potrkal, a roka mi je okamenela in kakor blazen sem zbežal v črno noč.

Povsod ti!

Povej mi, kaj hočeš od mene, zakaj me ne pustiš v miru, me zalezuješ, da ne morem delati, misliti, govoriti?

Ti nočeš? Moraš!

Molčiš! Beži, pusti me, da jokam, da umrem. Tvoje oči so grozne in tvoj smeh me dela blaznega.

Kaj hočeš sploh?

Ona je stala mirna in strašna in odsev sveče je padal na njeno, v črne cunje zavito telo.

— Prav, da si prišel, prijatelj. Reši me! Govoriti hočem, odkriti ti dušo svojo, poslušaj me! Dvigni me iz blata, reši me teh vezij, da bom sloboden in srečen... veš, prihajajo trenutki, ko sem čuden, grozen in tedaj nisem rad sam. Glava me boli in čudni gostje prihajajo v mojo sobo... Vidiš, tam je — daj mi roko.

— Ah, tvoja roka je mrzla in tvoj pogled neznosen, te steklene krogle — tvoje oči, kje si prijatelj?

Sam sem in ti ne greš. Beži, ne pogubi me!

— To je moja ljubica. Te oči, pogled te ustnice, te zlate kodre, te bujne, devske prsi. Pridi da te poljubim.

Slika mi je padla iz rok, ona pa me je hotela objeti, že je stegnila svojo roko po meni. —

In tedaj sem dvignil svoje roke proti njej, padel sem pred njo, ter jo prosil, da naj me zapusti, naj me pusti samega, da morem umreti. Ona ni hotela.

Počasi in negotovo sem se bližal pisalni mizi, v kateri je ležal samokres. Bal sem se, da mi ga iztrga iz rok in s tem prepreči moje rešitve.

Tedaj pa se je dvignila njena postava, še enkrat me je pogledala in se pri tem strašno nasmejala — potem pa zginila.

V sobo je stopila moja mati in mi prinesla zajuterk. Pri pogledu na njene sive lase in gube na licu mi je padel samokres iz rok. —

Moj Bog, kako slab človek sem!

Mladost.

Spisal Podlesnikov.

Slonel sem na oknu. K meni je prišla moja mati, ter se naslonila poleg mene. Počasi, počasi mi je začela gladiti z roko lase, počasi... Pogledal sem ji v oko. Solze...

Zbežal sem na ulico, kjer so gorele svetilke...

Da, mati! Danes so ti jeli siveti lasje, na licu so se ti nabrale gube, jaz pa te še ljubim, kakor v istih mladih dneh. Zdiš se mi velika, mučenica si. Našli so se ljudje, ki so nametali na te kamenja, kolikor so ga mogle grabiti njih umazane roke. Hoteli so te potreti, streti, ker si ljubila. Ti pa si zmagala in stopala ponosno dalje...

In vendar mi nisi bila nikdar mati! Bila si premlada za to, preveč si ljubila. Nikdar me nisi karala, samo jokala si, kadar nisem ravnal po tvoji volji in želji. Tvoje solze pa so bile skeleče. Mati, danes se zavedam — se zavedam tvoje ljubezni, danes iščem solz, da bi jokal nad sivimi tvojimi lasmi, a solz ni in ti me ne razumeš. Razumela me nisi nikdar! Tudi med nama stoji stena neresnice, le da prodira to steno najina ljubezen... Vse si mi zakrivala, od svojih solz do srčnih boli. Nikdar mi nisi tožila svoje bolesti. Mar nisi vedela, da ti objem sina lahko olajša nesrečo?! Mar nisi vedela, da sem imel tudi jaz pravico trpeti s teboj, kakor sem imel dolžnost te ljubiti? Srečna si bila, da sem slonel na tvojih prsih in ti gledal v oko. Če pa so prišle v najine oči skrivne solze, ali si vedela čemu so prišle v moje? In jaz nisem vedel, zakaj v tvoje. Danes pa se maščujejo te skrivne solze, te zatrite boli in zidajo steno med nama višje in višje...

Zakaj si nisi prizadevala, da bi me umela?!

Jaz sem se učil to in sedaj gledam tvojo dušo, kakor gledam pomladni cvet v časi na svoji mizi. In ljubezen tvoja, tista velika, mogočna ljubezen, ki krasi tvojo dušo, je po-

dobna temu pomladnemu cvetu, na katerem se leskečejo, kakor kristali, solze prestane boli...

Da, mati umem te, a moči nimam, da bi padel pred-te in ti razkril svojo dušo. Za to je prepozno in bojim se tudi, da bi te ta pogled ne razveselil. Veš mati, ti si me učila ljubiti, ti si prva usadila v srce tisti cvet. Da pa se ni ta cvet razvil tako, kakor si želela ti in jaz — nisem sam kriv, veruj mi!

Obstal sem na ulici... Ob zidu velike hiše je slonela žena, zavita v raztrgano ruto in dojila dete v naročju. Po licu pa so jej tekale solze...

Ko pa sem prišel domov, slonela je mati moja še vedno na oknu...

Besedni red v slovanskih jezikih.

Goreči rodoljubi so se že mnogo trudili, da bi približevali slovanske narode, da bi se spoznavali med seboj in jačili na tak način; posebno šibkejšim plemenom je to na veliko korist. Splošno se misli sedaj, da se Slovani morajo poprijeti ruskega jezika kakor običnega jezika, da jim ne bo treba rabiti nemščine. Davno je že ponesrečilo podjetje, da bi si običevalni jezik skovali s tem, da bi od vsakega posamičnega jezika vsprejeli posamične oblike in tako napravili nekako mešanico, ki se ne govori nikjer. Poleg tega pa je vendar, z ozirom na ta ali drug pojav, koristno, preiskovati slovanske jezike in vsprejemati to, kar je običajno pri drugih plemenih. Docent slavistike na berlinskem vseučilišču, dr. Berneker, je lani izdal knjigo z naslovom »Die Wortfolge in den slavischen Sprachen«. Berlin 1900 S. 161. Razprava je bila obširna v rokopisu, in se je predložila modroslovski fakulteti v Berlinu, da bi se pisatelj na njeni podlagi habilitoval za privatnega docenta slovanskih jezikov na berlinskem vseučilišču. Tvarina je razpredeljena tako, da pisatelj preiskuje, kam se v stavku postavljajo 1) glagoli, 2) breznapglasnice, 3) skloni, 4) pridevki, 5) nedoločniki, 6) kakov je besedni red slovanskih jezikov v primeri z drugimi sorodnimi jeziki. Rabo omenjenih delov stavka preiskuje v starih in novejših narečjih ruščine, srbsčine, češčine, poljščine, samo v novih narečjih maloruščine, bulgarščine, slovenščine, daljne lužiščine. Najpoprej, in sicer v vseh jezikih, se je oziral na rabo v narodnem jeziku, sedanji pismeni jezik je upoštevan samo v ruščini in poljščini. V ruščini je v starejši dobi stal glagol v začetku in na koncu, v poznejših časih in osobito sedaj se glagol stavlja najčesče v sredo stavka; maloruščina se približuje staroruščini, bulgarščina novoruščini; v srbsčini glagol rad stoji na začetku, v slovenščini na vseh treh mestih, v zanikanih stavkih pa na koncu, v češčini najraje na koncu, potem na začetku in najmanj v sredi; v poljski narodni govorici na vseh treh mestih v jednaki meri, v pisnem jeziku kakor v ruščini najraje v sredi; lužiščina se ravna po češčini.

Glede breznapglasnic se ne bomo spuščali v podrobnost posamičnih slovanskih jezikov, ampak se zadovoljujemo s splošnim pregledom. Breznapglasnice so 1) členice bo (kajti) že (pa), vprašalna členica li; 2) Enozložni odvisni skloni osebnih zaimen: a) prvotno enozložne me, te, se; ny, vy; mi, ti, si; b) poznejše enozložnice mu, go (ga) iz jemu, jega (jega); tudi jej in jím, jích. 3) Glagolne oblike: a) Pogojnik bi; b) sedanjik od biti kakor pomožnik; imperf. bē v lužiščini; c) v srbsčini sedanjik od čestiti, v slovenščini prihodnjik bom. Oblike 1) 2) a) in 3) označuje pisatelj kakor prvo plast. Ruščina in maloruščina sta v nasprotju z drugimi jeziki odpravili breznapglasnice, izvzemši že, bi in li. Zaključek preiskavanja. 1) V vseh slovanskih jezikih zavzemajo breznapglasnice bo, že, li prvo mesto. 2) Izmed dveh zaimenskih sklonov stoji dajalnik pred tožilnikom. 3) Oblika bi se povsod stavlja pred zaima.

Kar se tiče reda dopolnil, stoji dajalnik pred tožilnikom, n. pr. »daj mački kos mesa«; »gospodu glavo odseka«; tožilnik stoji pred dajalnikom, če je povdarjan, n. pr. »siromak sina vragu zapisal«.

Kar se dostaja rodilnika, stoji svojilni rodilnik, če je samostavnik, v poljščini in ruščini zadej, n. pr. poljs. »czasy młode«; »swoje«; v drugih slovanskih jezikih omahuje besedni red rodilnika. Če je svojilni rodilnik zaima, stoji v stari ruščini zadaj, v drugih jezikih omahuje, n. pr. rušč. »po delom jegoc«. Delilni rodilnik sledi na-

vadno besedi, katero pojasnjuje, n. pr. rus. »mnogestvo ljudi«; kar se tiče rodilnika lastnosti, obžaluje pisatelj, da ni mogel nabrati toliko vzgledov, da bi mogel določiti kaj izvestnega.

Lastnostni pridevek stoji v ruščini, maloruščini, bulgarščini, srbsčini, slovenščini, češčini pred samostavnikom, v poljščini redni določen, posestno zaima in pridevek sledita v staroruščini, v vseh drugih jezikih nimata določenega mesta. Pridevniki na osk. omahujejo v vseh slovanskih jezikih od najstarejših do najnovejših časov.

Kakor v stazoidščini, grščini in latinščini stoji apozicija navadno za samostavnikom; ijeme so redke. Nedoločnik nima določenega mesta.

Pisatelj je pač imel namen dokazati, da mu je znano primerjalno slovansko jezikosloje in njegov zgodovinski razvitek. Zato je navajal iz staroruščine dve vrsti virov, namreč letopisea Nestorja in potem Hipatijev rokopis, Danielov potopis in Demostroj; tuid je primerjal litvanščino potem pa na koncu ostale sorodne jezike. S praktičnega stališča bi se pa bilo priporočalo, rabo omenjenih besednih plemen preiskavati v češkem, bulgarskem, srbskem, lužiškem in slovenskem sedaj navadnem pisnem jeziku, in opustiti stare vire. Zaključek takega preiskavanja bi se lahko rabil kakor nekako navodilo, po katerem bi se ravnali sedanji slovanski pisatelji, da bi se dosegel nekakov jednoten slovanski zlog. Znan je sicer francoski izrek, da ima vsaki človek svoj zlog, pa nekaj ujemnega vendar nič ne škodi, kajti kolikor toliko bi zaključek takih razprav vendar bližal slovanske pisatelje, bi pospeševal slovansko vzajemnost in bi olahkotil učenje in pisanje v drugem slovanskem jeziku.

Brzobjavna poročila.

Velikonočne cerkvene slavnosti.

DUNAJ 6. (B.) Slovesne službe božje, ki se je vršila danes v dvorni župni cerkvi, so se udeležili cesar in na Dunaju navzoči nadvojvode.

Protest anarhistov in socialnih demokratov.

ŽENEVA 6. (B.) Včeraj se je vršilo tu protestno zborovanje radi izročitve anarhista Jaffeia Italiji. Nastopili so anarhistični in socialnodemokratski govorniki. Po zborovanju je šlo kakih 100 dijakov, največ Rusov, pred ruski konzulat, kjer so potrgali grb z zida ter ga razbili ob pereat-klicih in živžiganju. Od tu je šla množica pred italijanski konzulat, kjer pa je med tem došlo orožništvo preprečilo nadaljnje izgrede.

Tudi pred zasebnim stanovanjem italijanskega konzula je prišlo do demonstracij. O polnoči je bilo vse mirno. Dosedaj niso zaprli nikogar. Glavni pouzročitelji so Rusi.

LONDON 6. (B.) Lord Kitchener javlja iz Pretorije včerajšnjega dne: Polkovnik Plumer je zasel Pietpotgietersruft, ne da bi ga bil oviral na tem. General French je še uplenil en pompon top, zadnjega, ki ga je imel sovražnik v jugozapadnem okraju; potem je zaplenil mnogo voz in živine ter je mnogo sovražnikov ujel. Jeden del burskih čet je prekorajčil Oranje odidši iz Kapske kolonije ob reki Oranje.

Bivši minis'er umrl.

SREDEC 6. (B.) Bivši ministerski predsednik in voditelj narodne stranke dr. Sojlov je umrl danes po noči po kratki bolezni.

S poskušnjo pride prepričanje. Cenjene gospe in gospice so naprosene, predno nakupijo potrebno blago za spomlad, da si naročijo na ogled zbirko vzorcev staroslavne trdke »Grand Magasin au Prix Fixe« na Dunaju, I. Graben 15. Izbor, ukus in cene nam zagotavljajo obilnih naročb in cenjenim damam se ugodno nakupno blago pošilja brezplačno v vse kraje.

Slabi nasledki bolezni, kateri se navadno izemijo iz prav neznatnih želodčnih slabosti, obvarujejo se popolnoma s pravčasno uporabo domačega sredstva »dra. Roze balzam za želodec«. Pristno dobiva se v tukajšnjih lekarnah in glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi, 203. — III. — Glej oglasa!

Sv. Ivansko konsumno društvo bo imelo svoj letni redni občni zbor v ponedeljek dne 8. t. m. ob 4^{1/2} uri popoldne v društvenih prostorih. — Med morebitnimi predlogi je tudi predlog za nakup zemljišča za napravo svojega lastnega doma.

Oddor.

Književnost in umetnost.

Več Prešerna! vsiklikali so slavili njegove stoletnice; cenene izdaje za ljudstvo, za narod treba nam! O dosedanjih izdajah je bil vedno upravičen izgovor: kdo si bo krhal oči; ali kje imamo Slovenci salonov za take umetniške in drage knjige? Omogočite prej narodu, da se bo lahko zanimal za svoje pesnike in pisatelje in potem še le sodite ga v tem obziru!

Vsako, ki se je kaj zanimal za naše širše sloje ob času, ko so naši časopisi slavili Prešerna in mnogo zanimivega poročali v poljudni obliki o njega življenju in delih, prepričati se je moral, kako vse željno pričakuje in se veseli obetane priproste in cenene izdaje. Pa nič ni ne slišati ne čitati več o njej: kdo ve, morda je vse zopet zaspalo — tožil mi je pred kratkim neki rodoljubni delavec. In dasi nisva ne on ne jaz ravno površna čitatelja naših listov in si včasih privoščava celo oba ljubljanska dnevnika, nisva iztaknila, da so »doktorja Franceta Prešerna poezije« izšle že pred mesecem v Ljubljani in sicer v tako lepi obliki za borih 70 novč., da lahko trdimo, da Slovenci nismo za tako ceno še prejeli lepše knjige. Res knjižica se, ne glede na nje zlato vsebino, že po svoji ukusni zunanosti dovolj sama hvali, da ne potrebuje nikakršne reklame! A to je že preveč slovenske skromnosti, rečimo raje malomarnosti, da se tako važen pojav v našem slovstvu naznanja morda v najkrajši vestici zadnjih stopenj ljubljanskih listov. Gospoda, saj to je vendar namenjeno vsemu narodu, in sicer umemo ta pojem v njega edino pravem, to je, najširšem pomenu, menimo, da za inteligencijo je bilo v finih izdajah dovolj poskrbljeno, in izven Kranjske žive tudi Slovenci, celo večina, ki se zanima preveč za Vaše liste. Omenjeno malomarnost zagrešajo naši knjigotrci v lastno škodo in na škodo kritike. Tu ne velja noben izgovor: uredniki naših obmejnih listov so preveč preobremenjeni z najnujnejšimi stvarmi, da bi se mogli pečati z literarnimi stvarmi, a literarne liste, sami znate, kako malo se čita. Ne tožite, da narod ne kaže zanimanja in zmisa za knjige! Vpoštevajte vendar malo razmere in narav našega ljudstva, ki nima noveev za najfinejša opremljenja, niti ukusa za kake pariške slike, niti časa, niti vzgoje, da bi stikalo za svojimi najlepšimi biseri.

No, Prešerna imamo torej, in sicer v izdaji, da smo je lahko veseli, da si je prvi naš gourmand ne sme želeči lepše, da mora tako lična in priročna knjižica uzadovoljiti tudi naše najširše sloje. Knjižarna Schwennerjeva v Ljubljani nam jo nemudoma poskrbi za 80 nvč. (poština je všteta). Sezi vsakdo po njej in skrbi, da se bo pridno širila in čitala v narodu, da čim več prošine naš duh nesmrtnega peveca iskrena želja:

Edinost, sreča, sprava
K nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slava.
Vsi naj si v roke sežejo,
Da oblast
In z njo čast,
Obilnost bodo naša last!

Trgovina in promet.

Brzjavni in telefonski promet meseca februarja 1901. — Na e kr. brzjavni postajah poštnege ravnateljstva tržaškega bilo je meseca februarja 1901 in sicer:

na Primorskem:	
oddanih	42954
došli	48166
tranzitiranih	130427
vseh brzjav	221547
od teh jih odpada na Trst sam:	
oddanih	29431
došli	32598
tranzitiranih	121433
vseh brzjav	183462
na Kranjskem:	
oddanih	6280
došli	8082
tranzitiranih	11250
vseh brzjav	25612

Telefonski promet:
V interurbannem telefonskem prometu bilo je pogovorov v istej dobi:

v Trstu	1999
» Opatiji	477
» Pulju	18
» Ljubljani	206

V lokalnem prometu govorilo se je:

» Trstu	290000 krat
» Pulju	6106 »
» Gorici	6304 »
» Opatiji	3008 »
» Ljubljani	18920 »

Služba občinskega obhodnika.

se odda pri županstvu občine Naklo na Goriškem, p. Divača.

Obhodnik mora biti zdrav, trezen, slovenskega in nemškega jezika dobro zmožen in imeti čedno pisavo, da pomaga lahko v pisarni; ako zna tudi laški, ima prednost.

Plačo bode imel 60 kron na mesec; je pa tudi nekaj postranskega zaslužka.

Službo je nastopiti 1. dne maja t. l. Prošnje do 20. dne t. m.

Podpisana izrekam vsem, ki so sprejeli mojega soproga, gosp.

Antona Bitencja
nadučilca v pokoji

k večnemu počitku najtoplejo zahvalo. Bog plačaj!

Hedvika Bitenc
nadučilca, vdova.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TRST
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitanea
ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo

bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke

Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštne prost.

Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste za največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča

Josip Stantič

čevlj. mojster

Vino na 'dom

istrsko po 32 nvč. liter;
belo vipavsko » 36 »
pristno, franko v množinah od 25 litrov naprej prodaja

Jože Furlan, gostilničar v Trstu,

„Andemo de Franz“

v ulici Geppa št. 14

Osmico v Rojanu

odprem za Velikonočne praznike ter naznanim slavnemu občinstvu, prijateljem in znancem, da bom točil domači pridelek.

Priporočam se za obilen obisk

Ivan Marija Bole.

Varstvena znamka: **SIDRO.**

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano izvrstno, holecine blažeče mazilo dobiva se po 80 stot., 1.40 K in po 2 K po vseh lekarnah.

Pri vkupovanju tega povsod priljubljenega domačega zdravila naj se pazi edino le na originalne steklenice v zavrtki z našo varstveno znamko „SIDRO“ iz Richterjeve lekarne in le tedaj je gotovo, da se sprejme originalni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi

Elizabetinske ulice 5.

Ivan Godina

klepar (limar)

Trst — ulica Scussa št. 1. — Trst,

izvršuje vsakovrstna dela za stavbe, za rabo po morju, in pri obrtnih, tako nove kakor poprave bodisi iz jednostavnega ali dvostrokega pleha, zinka, lamarina, medij, bakra, pakfona itd.

Ivršuje kopke in sisaljke po naročbi. Prodaja vsakovrstno posodo za kuhanje itd. Vse po najnižih cenah.

Sloveči profesorji zdravilstva in zdravniki priporočajo

Želodčno tinkturo
lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža kot želoce krepčujoče in tek vzbujajoče, dalje kot prebavljeno in telesno

odprte pospešujoče sredstvo, posebno onim, ki trpé na navadnem telesnem zaprtju. Razpošilja se proti povzetju v skatljicah po 12 in več steklenic. Crodaja sn v lekarnah v Trstu, Primorskem, Istri in Dalmaciji po 30 stot. steklenica.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrirano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gospodska ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.

Poštno-hran. račun št. 837.315.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk Borovlje (Ferlach) Koroško

priporoča

svoje najboljše in zanesljive puške vseh zistemov in kalibrov. Znamenite in ojestrorele puške za šibre, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega maverijala, najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskušano. Komade, ki ne ugajajo, sprejemem nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

Gostilna „All' antico Gobbo“

Via dello Scoglio 205.

(pri Dreherjevi pivovarni)

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu da je odprl pred nekoliko dnevi svojo gostilno, v kojoj toči vipavsko, istrsko in dalmatinsko vino kakor tudi Dreherjevo pivo I. vrste. Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in mrzlimi jedili.

Cenjenim gostom je na razpolago tudi prostoren vrt in igrališče na krogle.

Obljubuje točno postrežbo in pričakuje obilnih obiskov.

Spoštovanjem,

France Benčič,
krčmar.

Zaloga obuvala

ulica Riborgo 25.

Bogat izbor vsake vrste obuval za ženske, moške in otroke. Cene nizke. Za obilen obisk se priporoča.

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

Slovenska družina

daje v najem lepo mobilirano sobo za dva gospoda v ulici Geppa št. 10, I. n.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trgov.-obrtna registrirana zadruga z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5 %, navadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-current po 3.60 %. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Reptni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadržnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15 %.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Najizvistiše, najboljšo in najcenejšo

tamburice

izdeluje in pošilja
Prva siseška izdelovalnica tamburice

J. Stjepušin
Sisek (Hrvatska)

Odlikovana na pariški razstavi 1900 in na miljenjski razstavi 1896 z velikimi kolajnami.

Velik ilustriran cenik se pošilja na zahtev vsakemu brezplačno in franko.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley-lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, povspenjuje rast istih, poživlja lasnik povspenjuje pri gospodih polno močno rast brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter polnost in ohrani le pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 glđ. 2 glđ., 3 glđ., 5 glđ.

Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzetjem povsem svetu iz tovarne, kamor naj se pošlj. Ljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj I., Seilergasse 5.

Zaloga

tu- in inozemskih vin, spirita in likerjev in razprodaja na debelo in drobno

J. PERHAUC - TRST

Via delle Acque št. 12 (nasproti „Café Centrale“)

Velik izbor francoskega šumpanjca, penečih dezertnih italijanskih in avstro-ogerskih vin, Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum, Konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brlnjevec. — Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošiljanje na deželo po poštenem povzetju.

Ceniki na zahtevo in franko. Razprodaja od 1/2 litra naprej.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

Dunajska filjalka
Bankine vloge na knjižice s 4%
 Bankine, barzno posredovanje, posojila na vred-
 nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka
 na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20,000.000 K.
 Reservni zaklad nad 7,000.000 K.
 Centrala v Pragi.
 Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah,
 Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Povsem zastonj

vdobi vsakdo ravno izšle krasne **ilustrovane modne liste**, obsegajoče pariške, angleške in dunajske
 izvirne vzorce toalet, konfekcij, jopie, klobukov, dežnikov itd. Nadalje izvirne podobe, najmodernejših zagrinjal, preprog in nešteto drugih potrebščin.

Vse dosedanje zbirke prekaša:

naša **spomladanska zbirka**, koja obsega bogat izbor krasnih novostij **svilenih snovij, volnenega in perilnega blaga** od najnavadnejših
 do najboljših izdelkov po nečuvno nizkih cenah, koja zbirko pošljemo na zahtevanje **franko**.

Spomladne snovij.	dobra močna vrsta v 44 najmod. barvah dvojna stot. širokost, meter od više.	Imperial Serges.	angl. spoml. mode v krasnih pastelnih barvah 120 cm. široka, čista volna, meter po kron 1.76	Črne snovij.	čiste in iz. žlahtne brane 78 gar. črne barve, 120 stot. cm. široke, meter od više.	Levantin pristno barvan	v nad 1000 risanjih meter od krasne batiste, orig. pletene švicarske batiste merceriziran Atlas-Satin 38 stot. više.
Spomladne snovij.	najboljše vrste, najmo- vejšje proge in 120 cm. široke, meter po kron 1.04	Home-spuns.	nerastrgljiva vrsta za angl. obleke, 120 cm. široke, meter po kron 2. više.	Svilene snovij	črne ali barvane, krasne posebnosti meter po kron 1.96	Angleški zefir	in pralna svila, gar. pristnobarvan v najmo- dernejšim risanju in ku- riranju, meter od Posebnost: Eddy silk amerikanski satin. 44 stot. više.

Poštne prosto pošljamo blago pri naročbah pod **10 gld.** naprej na vse kraje avstro-ogerske.

Veliko skladišče

„A U P R I X F I X E“

Brüder Hirsch

Ustanovljeno 1872.

Dunaj, I., Graben 15.

Ustanovljeno 1872.

**Vsaka gospodinja
in mati**

se mora blagrovati, katera
rabi z ozirom na zdravje,
varčnost in dobri okus
Kathreiner-Kneippovo sla-
dno kavo (pristno samo v
znanih izvirnih zavitkih).

Za 10 K

Za 10 kron

genfska rem. ura iz plaque
zlata je edina galvanizirana
s 14 karatnim zlatom po-
mešana dražestna ura, koja
vsakdo ceni na 100 K. V
resnici pa stane z bogato
graviranim in odskočljivim
pokrovcem, nepresežnim
jamstvom v dobroti in
preciziji da 5 let le 10 K; anker repa-
sirana, 3 okrovei 14 K; remontoir iz prist-
nega srebra, s 15 kamenčki, s 3 močnimi in
bogato graviranimi srebrnimi okrovei, kot
najboljša ura pripoznana, izvenredno močna
16 K; nikelnasta, dobro regulirana 7 K
50 stot. najelegantnejša veržica iz plaque
zlata za gospode in dame 4 K.

M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.

14 karatni zlati prstani

za dame in gospode pomešani
s pristnim srebrom. Vsak
prstan nosi c. k. novčarski
pečat. Jamči se za dolgotrajno
stanovitost. Biseri in barv.
kamenčki so zelo umetno izbrušeni in se
čudežno svetijo. Stane 2 K, močnejši 3 K;
poročni prstani 2 K 25 stot. (za mero se
vpošlje odrezek papirčka).

Privabljliva novost!
Koncertna piston pi-
ščalka vzbujja povsod
radi nje dobre konstrukcije solidnega iz-
delovanja in nizke cene, veliko presenečenje.
Brez sekirje zamore svirati vsak najlepše
plesne komade, korač., pesni itd. Instrument
ima 28 glasov, koje spremljajo kaj čudežno
basi. Stane 5 K. Bogato ilustr. cenik gratis.

Najboljše stiskalnice za grozdje

Stiskalnica za grozdje.

in **OLJKE** so naše stiskalnice

najnovjšega in najboljsega sestava z dvojno
in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno naj-
boljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

Najboljše **avtomatične paten-**
tovane trtne brizgalnice
proti peronosperi

„SYPHONIA“
ki delujejo same od sebe, ne da jih
bilo treba goniti.

Avtomatična briz-
galnica.

**Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za
mastiti in obirati grozdje, stroji za su-**
šenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in
mineralnih pridelkov. **Stiskalnice za seno, slamo** itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.

Slamorenica, ročni mlini za žito v raznih veli-
kostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

TH. MAYFARTH & Co.

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.

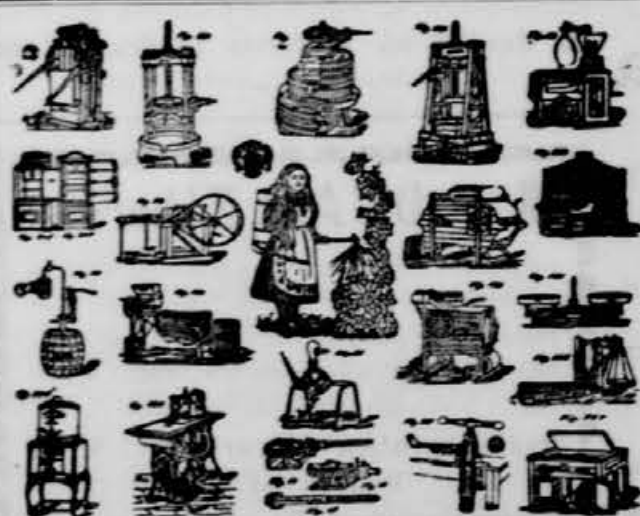
Dunaj, II./I. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami
in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.
razpošilja gratis in franko kataloge v slo-
vensko-italijanskem jeziku z več kakor 400
slikami o vseh vrstah aparatov za stroje,
potrebni predmeti za kmetijstvo vinarstvo,
za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za reelno postrežbo se garantira.

Ugodni plačilni pogoji.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegirani lastnik

Dunaj, III. Erdbergstr. št. 12.